

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00

Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

Газета для робочого класу — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видав. Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на ринку вулиця Пritchard і McGregor, у Вінніпегу, Ман. М. Попович, секретар.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS, Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

3 БОРОТЬБИ МАЙНЕРІВ НА ЗАХОДІ.

ТЯЖКЕ МАТЕРІАЛЬНЕ ПОЛОЖЕННЯ.

Перше, що зараз доводиться почути скрізь по майнерських місцевостях на заході, це парікування. Парікують майнерів на малу заробітну платню, на яку вони мусять згодитися після програми страйку і розбиття їхньої організації; парікують і бізнесмени, що не тільки не можуть стягнути довгів від майнерів, але ще й тому, що майнери не купують зараз та не витрачають грошей й на половину стільки, як перед страйком, бо мусять рахуватися з кожним центом. Знижка майнерської заробітної платні вдарила по інтересах не тільки майнерів, але й бізнесменів, що теж з той платні живуть і тягнуть свою пайку аську.

Платню майнерам на заході обнижено скрізь, за винятком, здається, Кедомін, Лоскар і Мавтейн Парк, де ще працюють на старий контракт, що має теж невдовзі скінчитися, і знижка в пересічному вносить поперек два долари. Майнери дістають тепер в ріжних місцевостях від \$5.00 до \$5.60 на день, а працюють по 3, 4 і 5 днів на тиждень. Коли взяти на увагу високий кошт життя в майнерських околицях, який остяється на далі таксам, як був перед страйком, високі ціни на всі товари, то можна уявити собі, в якому положенні знижка платні поставила майнерів. Найгірше вийшли і найнижчу платню дістають майнери Ферні і Мішел, що перші відірвалися від Юнайтед Майн Воркерс оф Америка і пішли на угоду з власниками копалень вугля. Останні гадали, що скорішою угодою здобудуть "панську ласку" і здобули її; тепер знають, як ця "панська ласка" виглядає. Бізнесмени теж дістали науку за їхні спіддівання з власниками копалень наприкінці страйку. Деякі з них дали майнерам в борг товарів на десятки тисяч доларів, а відтак, за намовою власників копалень, відмовили майнерам дальшого кредиту, щоб допомогти привнести їх повернути до праці за зниженою платню. А тепер й вони чухають потилиці, бо в майнерів нема грошей, отже й їм урвалося.

Помимо обидвох власників копалень, що після знижки платні можливо пустити роботу в копальнях повним ходом, бо буде спроможні конкурувати з американськими до-станціями вугля, не по всіх майнах праця йде стало й регулярно. В наслідок таких умовин многи майнери, особливо нежонаті, повиядили на схід, а то й до Злучених Держав; на місцях осталися переважно ті, що мають сімейства та свої хати, яким не легко переноситися з одного місця до другого.

ДИЗОРГАНІЗАЦІЯ, ХАОС І ПРИГНОБЛЕННЯ.

Попри тяжке матеріальне становище, поширилася на заході загальна дизорганізація, хаос і пригноблення. З одної організації 18. дистрикту Юнайтед Майн Воркерс оф Америка, що об'єднувала ще до недавня всіх майнерів західної Алберти і Східної Британії Колумбії, за винятком Едмонтону й околиці, осталися тільки скелі в кількох майнерських кемпах на півночі (Кедомін, Лоскар, Мавтейн Парк, Футтіас і Меркол), де майнери працюють ще на контракти заключені від імені цієї організації. Але й в тих кемпах організації Ю.М.В. так зневажлива через зраду і продажність її урядників, що й там по ній слід загине, як тільки вийде речинич контракт.

Загальною положення на заході таке: Корбін, Б. К., Колмен, Блейрмор, Белью і Колгорст, Алта., об'єдналися в новій юні — Майн Воркерс Юніон оф Канада, що її встановлено на конвенції в Бейрмор, 1. червня ц. р. Летбридж ще офіційно не прилучено до цієї юні, але, наскільки відомо, там вирішено вже прилучитися до юні. В Дромгелер майнери теж вирішили прилучитися до Майн Воркерс Юніон оф Канада, але Шерман, президент 18. дистрикту Ю.М.В.А., без відома майнерів, на власну руку, потайно заключив з власниками тамошніх копалень угоду від імені своєї організації, приймаючи значну знижку платні і власники копалень не хотять визнати нової юні, через що майнери вийшли там на страйк і провадять зараз ваявату боротьбу. В Ферні і Мішел, Б. К., де копальні належать до одної і той самої вуглевої компанії, створено Британі Колумбія Майнерс Асоційейшн. В Гилкредст, Алта., немає зараз ніякої юні. Кемпор, Нордгет і Тейбер не дають про себе чути і невідомо, що в них робиться. В копальнях коло Едмонтону істнує так звана Едмонтон енд Дистрикт Майнерс Федерейшн. Кедомін, Лоскар, Мавтейн Парк, Футтіас і Меркол, як вже вище агадувано, все ще ніби належать до Юнайтед Майн Воркерс оф Америка, до кінця речинич контрактів.

Такий сумний стан організації під теперішню хвилю на заході. Тенішого порозуміння між існуючими майнерськими організаціями нема. Деякі з них зовсім не стараються, щоб порозумітися з другими організаціями, а урядники такої "компанійної юні", як в Ферні, отверто заявляють, що з ніким на дві милі поза Ферні не хотять й говорити. Це, розуміється, тільки грамофонне повторювання думок копальняних урядників. Нині майнерські локальні організації часто роблять таке на власну руку, без порозуміння з організаціями других місцевостей, чим тільки збільшують хаос.

В виду такого положення не дивно, що серед майнерів панує загальне пригноблення. Це пригноблення у слабовдих викликає зневіру, апатичу а навіть якийсь страх. Для прикладу наведу ось такий дійсний випадок.

В Гилкредст стрінувся я зі знайомим: Роспітуну про те, чому не організують юні. Відповідають мені, що це ніяк не можливо, що в них "все тропало". Один з них оповідає, як недавно тому на мітінгу один англійський товариш закликав до організації і ніхто з присутніх майнерів словом не відозвався.

"На те — говорить цей знайомий — той англійський товариш сказав: "Приїде час, богазун, що ви будете мусяти руками й зубами боротися за збереження свого існування".

Слова англійського товариша так і переповіч цей знайомий по англійськи. Другий-же, що стояв коло нього, сіпнув його за рукав і сказав: "Говори по українськи, бо це хто почує".

Це було вечером, на дворі, скрізь було темно, а проте цей майнер боявся, щоб нашої розмови хтось не підслухав. А в день,

мені адяється, він, якався-б казати що небудь з нами говорити. Це так сказав один з останих українських майнерів в Гилкредст, де багатьох наших найкращих товаришів поставлено на чорну лістуну і вони повиядили в інші місцевості. А що-ж говорити про Англійців і прочих?... Між українськими майнерами звичайно таких мало, за те дажемо гірше справляється з майнерами інших народностей, між якими є багато компанійних підлизників і донощків.

ЗРАДА ШЕРМАНА І СПІЛКИ.

Головними винуватками за теперішнє положення майнерів на заході є такі самі урядники 18. дистрикту Юнайтед Майн Воркерс оф Америка, головню його-ж президент В. Шерман. Як не дивно це може видаватися, але Шерман і його спілчанки більше чим хто і що-небудь причинилися до розбиття майнерської організації і віддання майнерів на ласку й неласку власників копалень. Вони зрадили майнерів під час страйку у мисно й з розумислом, і тепер плянують спільно з власниками копалень, як би не допустити майнерів до поновного з'організування.

Найкращим прикладом цьому може послужити хоч-би те, що роблять вони зараз в Дромгелер. Передбачаючи, що тамошні майнери покинуть Ю.М.В.А. і прилучаться до Майн Воркерс Юніон оф Канада, як це зробили майнери інших місцевостей після Шерманової зради, Шерман потайки заключив на власну руку угоду з власниками копалень від імені Ю.М.В.А., погоджуючись на ганебну знижку платні. Власникам копалень це дуже вигідно і вони відмовилися заключити угоду з майнерськими представниками, коли ті приїшли перемоворувати від нової майнерської організації. Власники копалень сказали, що вони вже заключили угоду з Ю.М.В.А. Майнери, дойдивши про підступну зраду Шермана, проголосили страйк. Шерман, його заступник Раєн, разом з компанійними урядниками і провинціональною поліцією намагаються розбити цей страйк; примусити майнерів піти працювати на умовах Шерманової угоди. Тільки їм не вдається, бо дромгелерські майнери солідарно тримаються свого становища.

Ще Шерманові і його спілці майнери записують провинну за пролиту в Дромгелер майнерську кров та за арешти кількох десятків майнерів і їхніх жінок, над якими зараз ведеться суд. Ні Шерман, ні Раєн не сміють показатися між майнерами. Шерман урядую зараз в офісі вуглевої компанії в Дромгелер, а Раєн сидить в Келдари. Раз тільки Шерман стрінувся з майнерами і той раз був неспасливий, бо майнери побили його. За це кількох майнерів арештовано, а Шерман дальше плянує з компанійними і поліційними урядниками, як зломити страйк.

Шерман пробував вербувати скелі, ніби то членів Ю.М.В.А., компанія готовилася почати праця в одній копальні, але це не вдалося. Розгустили в пресі вістку, що замовлення з провинції Онтаріо на вуголь в Дромгелер будуть скащовані, як що копальні не почнуть негайно працювати, але й це не помогло. Тепер думають над новими "триками", які теж не вдаються, якщо тільки майнери в Дромгелер зможуть витримати страйк ще бодай кілька тижнів. А для цього вони потребують негайної допомоги, бо власних засобів у них немає.

Власники копалень ухватилися тепер за Ю.М.В.А. не тільки тому, що заключили з Шерманом дуже вигідну їм угоду, але ще й тому, щоб не допустити майнерів заходу до об'єднання в одній організації. Підтримуючи тепер Ю.М.В.А., вони підтримують розбиття майнерських рядів. Вони знають, що в Ю.М.В.А. всі майнери вже не об'єднуються; коли-ж не стане тут й суду по Ю.М.В.А., тоді всі майнери заходу, а то й сходу, раніше чи пізніше, напевно об'єднаються в Юніі Майнерських Робітників Канади.

МАЙН ВОРКЕРС ЮНІОН ОФ КЕНАДА — РЯТУНОК ДЛЯ МАЙНЕРІВ.

Власне створення Юніі Майнерських Робітників Канади, безперестанний зріст її членства і смілива боротьба майнерів в Дромгелер, це ті відрядні і потішачі вивади, які кажуть сподіватися, що майнери не погодяться з теперішнім тяжким й прикрим положенням, але будуть проти нього боротися. Юніа Майнерських Робітників Канади, це єдина організація під теперішню хвилю, що здатна об'єднати всіх майнерів і повести боротьбу за відвоювання втрачених здобутків їхніх довголітніх амаган.

Почин цієї організації дав найсвідоміший і найенергійніший елемент серед майнерів в найбільш скрутну хвилю. Це був і в однійок вихід в тому положенні, яке створилося після розбиття остального загальною майнерського страйку на заході. В цьому чині найбільша заслуга свідоміших українських майнерів. Тепер найважніші завдання всіх свідомих майнерів — підтримати страйкуючих майнерів в Дромгелер і здуку всіх локальних майнерських юні з цєю новою майнерською організацією — Майн Воркерс Юніон оф Канада. Вислід боротьби в Дромгелер дуже важлив, бо він вирішить, чи буде там одна солідна організація, чи дві немічні, з многими майнерами позаним, чи остаточно не буде організації, тільки Шерман буде через компанійний офіс колектувати вкладки для себе і своїх спілчанків. Нехай-же об'єднання всіх локальних юній з Майн Воркерс Юніон оф Канада не тільки загордить стежки Шермановій зрадничій кирині, але зміцнить силу всіх злучених в ній майнерів.

Українські товариші майнери з кожної майнерської місцевості і кемпи повинні подати до нашого часопису відомості про положення на місцях для інформації товаришів майнерів в інших місцевостях і кемпах. Крім цього повинні товариші теж дати про те, щоб їхня організація прилучилася до Майн Воркерс Юніон оф Канада, а де немає ніякої юнійної організації, там треба подати про створення локалю М.В.Ю.К. Не жаль, поки хтось зробить початок, бо той "хтось" буде ждати на вас і організації не буде.

Колмен, Алта.

П.

"ГОЛОС ФОРДА — ГОЛОС БОЖИЙ".

Кольсь говорили: "Голос народа — голос божий". Це тоді, коли демократія ще горобукалася. Коли-ж ший світ зівстав поділений капіталістами на сфери впливів, коли капіталістичні синдикати забрали монополію на економічне і політичне життя у всіх країнах, тоді вже "голос народа" — голос божий" перемінює на "голос капіталу" — голос божий". А що на чолі капіталістичних об'єднань стоять, звичайно, одиниці (в Америці Морган, Рокфеллер, Форд), то вони й говорять як боги.

В індустрії Форд, наприклад, каже: купую 200 кораблів, які будуть пересікати моря і океани, розвозачи мої товари по цілому світі. Своім матросам платитиму дороще, чим всі інші компанії платять, бо хто дороще платити, той більше заробляє.

Форд заікавлений також і в шкільній справі Злуч. Держав. Він каже, що коли-б він безпосередньо контролював американську шкільну систему, він у всіх школах країни запровадив би лише одну мову — англійську, яка є світовою мовою.

Зробив він це в інтересі науки, винаходів і промислу та в інтересі всесвітнього

миру. Бо ріжніці мови витворюють ріжніці думок, амбіції і методів. Ріжніці мови є кождою в розвнткові техніки і індустрії.

Мова мусять бути тільки англійська, бо, каже Форд — "англійська мова є світовою зброєю індустрії, колонізації і приносить добробут для людей всіх клас. Це є світова мова. Світ прийняв її тому, що справедливість, свобода, добробут і нагода мають вище значіння в англійській мові, чим в якій небудь іншій".

Форд, як видно, віє не тільки провадити індустрію, але віє й говорити. Він знає, чо-го хоче.

Тільки-ж, приглядаючись до останніх подій в Китаю, Афганістані, Курдистані та до того, що діється в маленських державах навколо Радянського Союзу під проводом Чемберлейна, який говорить англійською мовою, щось тяжко повірити, щоб англійська мова служила всесвітньою мовою світу, коли нею говорить Чемберлейн і Форд.

"ПАТЕНТОВАНИ СПОСОБИ".

(На увагу "Українському Голосові" і всім українським "патріотам", на еміграції сущим.)

(Стаття для "У.Р.В." з Радянської України.)

(Докічення.)

Всі річи, які заслужили увагу емігрантської преси, викривають переважно лише негативні боки нашого життя, бо писались вони з часів, як що не з початку доби мирного будівництва, то з кінця військового комунізму.

Як і треба було чекати, нідоно і є оповідань, хоч-би "Кіт у чоботях" того-ж М. Хвильового, не дивлячись на те, що воно є досягненням в новій літературі, на сторонах емігрантської преси, не з'являлось і буде певні, що й не з'явиться. Бо пощо сповіщати когось про якісь там позитивні сторони радянського життя.

Але час йшов, а "патентовані способи" — навіть і цей не досагає своєї меті. Боючись, що спонтанічний емігрант буде читати й розуміти ці оповідання так, як і треба їх розуміти, а не як-би-цього хотілось нашим "землячкам" із віденських і празьких кавярень, а може випробовуючи останнє "патентоване средство", канадська газета "Український Голос" вирішила зайнятися тумаченням цих творів. В 18. числі 1925 р. вона під заголовком "3 комуністичного раю" вміщає теж оповідання Петра Панча: "Зелена Трясовина", подаючи лише "важливі й характернісімі міся дослівно".

Ці "характернісімі міся", на смиканні із окремих речень і фраз, на думку автора статті Буй-Тура, відображають той "твердий горіх для більшовиків, на якому вони здається поломлять свої зуби".

Довожий пани Буй-Тури, Донцові й інші Смердякови, хоч ви й гадаєте, що обернувши оповідання, яке таверує об'язательшину ("Зелену трясовину"), в тугу по "зеленій трясовині" ви досадили "патентованого способу", на якому "здається більшовики поломлять зуби", але ви жорстко помиляєтесь і я мушу вас без жалю розсочарувати.

Ви, п. Буй-Тур, коментуючи мій діялог, де мати, надякана мішанка, відговорює Олега виступати на мітінгу — щоб не вбили, — від себе додає: "Видно, як безпечно в українському сезі провадиться більшовицьку агітацію".

Щира правда вельможні панове. Оповідання малює часи 1922 р., коли це не все сміття було вмістене з Радянської України. Ті що залишилися від нас ретельно допомагали нам і словом і ділом, вони брались в нестямі і за автокефальні хрести і за обрізники, аби врятувати те "старе" (яке й ви там десь рятуйте), ті "гопаки", ті "герани" й занавіси на вікнах ту ширі й ультра-мішанську жовтоблакитну малоросійшину, яку приїщали вам "Просвіта". Були серед них і вчителі. Одні більше, другі менше шкодили казковому походові соціалістичної революції; бу-

сіб" знову не краще "лозінською".

Шукайте іншого! Петро Панч. Харків, 2. липня 1925.

КОЛЮЧКИ.

В Парижі перед судом стабула російська княгиня Оболенська, яка вкрала своєї служниці дорожничності і продавала за три тисячі франків.

Суд судив, розбирав і прийшов до заключення: більшовики забрали всі маєтки княгині, тому нема нічого в тому страшного, що княгиня вкрала річи своєї служниці і присудив, щоб княгиня заплатила 100 франків кари.

Князі, графи, капіталісти рабують працюючих і їх працю, все, що вони своїми молами випродували — і коли робітник візьме кусок заліза чи поліно дров, то панський поліцейський стріляє в него з револьвера. Коли голодний робітник вкраде кусок хліба, його судять за це на роки тюрми. А книжкою за злодійство судять на 100 франків кари.

Скаржаться Назарукові січовики, що "Січ" дуже маленька газета. А Назарук їм відповідає:

"Пресовий фонд, що ми одержуємо, йде переважно на сплату машин, а газети побільшити нема за що".

Радимо січовикам не давати на пресовий фонд, бо сам Назарук каже, що "газети побільшити нема за що". Скільки-б ви Назарукові не давали, то ні машин не сплатите, ні газети не побільшите.

Тришки з філософії: "Укр. Голос" з 22 липня в редакційній статті пише: "Оскільки наше положення не поправляється, то воно гіршає... Світ йде вперед і коли ми не йдемо вперед зі світом, то лишаємося з задю".

А Кузьма Прутков сказав: Як плюєш з моста в воду, то слухай, чи голосні хляпи... І дивись, як від них роздощиться хвиля. Бо инакше зовсім не цікаво буде плювати.

"Укр. Голос" каже: "Світ йде вперед" і коли ми не йдемо вперед зі світом, то лишаємося з задю".

Виходить, що ми жинемо не на світі, але десь поза світом... Світ пішов собі вперед, а ми лишилися з задю.

Люде добрі, де ми?

Андрій Сліпченко в Вінніпегу, а дописує до "Укр. Голосу" аж з Харбина (Харбін в Китаю).

Довідуємося з "Кан. Українія", що мітпрополит Шептицький запровадив в Галичині цензуру над пописькими творами.

"Від тепер не вільно духовенству публікувати друком нічого з області релігії і навіть світських наук без попереднього дозволу вищої церковної влади, так само не вільно редагувати часописів", каже "К. У."

"Кан. Українець" це похваляє. А як робітничо-селянський уряд не дозволяє слугам капіталу видавати своєї літератури в Радянському Союзі, то "Кан. Українець" плаче.

Не плаче, панове, він же вас другим кінець ваного-ж таки кня.

Бувший міністер в гетьманському уряді Скоропадського Борис Бутенко, після укладу гетьманів, пішов до Колчака, від Колчака шлявся ріжними шляхами. І голодував, а тепер в Будапешті шлюсаром, працює у варстаті. І каже, що аж тепер "почуває себе вдоволенням з життя й долі".

Дай боже, щоб міністри всіх шляхів пішли такими шляхами, а тоді будуть вдоволені не тільки вони, але й ті, над якими вони міністрували.

Куркуленко.